

Kommunstyrelsen

Ökad insyn i partiers finansiering (SOU 2016:74)

Yttrande till regeringen i betänkande

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar föreslaget yttrande över betänkandet Ökad insyn i partiers finansiering (SOU 2016:74).

Sammanfattning

Av betänkandet föreslås att insynen i partiers finansiering ska vara enhetlig inom riksdag, region och kommun. Det framgår även att ett förbud för anonyma bidrag bör införas men med undantag för mindre belopp.

I det föreslagna yttrandet konstateras att kommitténs förslag utgår ifrån att det ska vara en öppenhet och transparens kring partiers finansiering. Detta är positivt och ligger väl i linje med kommunens vision om Öppenhet och mångfald. Det är av stor vikt att allmänheten har en insyn i partiers finansiering och att man som väljare kan känna sig trygg med det ur demokratisk aspekt. I det föreslagna yttrandet konstateras även att det är av stor vikt att den föreslagna regleringen blir enkel att tillämpa och att regelverket inte uppfattas som svårtolkat. Det ska vara enkelt att göra rätt och det måste vara utgångspunkten.

Ärendet

För snart tre år sedan trädde lagen om insyn i politiska partiers finansiering (insynslagen) i kraft. Införandet av insynslagen markerade en övergång från en lång tradition bland riksdagspartierna att ingå frivilliga överenskommelser om redovisning av intäkter till en tvingande reglering. Eftersom insynslagen enbart omfattar partiers och valkandidaters finansiering inom riksdagen så har en parlamentarisk kommitté utrett och lämnat förslag om ett regelverk på lokal och regional nivå. Kommittén har nu presenterat sitt betänkande och Nacka kommun har möjlighet att yttra sig över förslagen. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018. Kommittén föreslår att Kammarkollegiet ska fortsätta se över att regelverket följs.

Lagförslaget i stort

Förbud mot anonyma bidrag

Idag är det tillåtet för partier och valkandidater att ta emot anonyma bidrag, det vill säga bidrag där partiet eller valkandidaten inte känner till vem som är givare. Det är dock enligt lagen om statligt stöd till politiska partier en förutsättning för rätt till stöd enligt den lagen att partiet, en ledamot eller en ersättare för en ledamot inte har tagit emot anonyma bidrag. Kommittén föreslår att det ska införas ett förbud för partier och deras sidoorganisationer att ta emot anonyma bidrag vars värde överstiger en tjugondels (0,05) prisbasbelopp (2 240 kronor för år 2017). Detsamma ska gälla för valkandidater, ledamöter och ersättare för ledamöter av riksdagen, landstingsfullmäktige, kommunfullmäktige och Europaparlamentet. Ett bidrag ska betraktas som anonymt om mottagaren i det enskilda fallet inte känner till eller kan ta reda på bidragsgivarens identitet.

Insynen ska gälla alla på alla nivåer

I dag gäller en skyldighet för partier som deltar i val till riksdagen eller Europaparlamentet att till Kammarkollegiet lämna intäktsredovisning på central nivå. Kommittén föreslår att denna skyldighet ska gälla även för partier som deltar i val till landstingsfullmäktige eller kommunfullmäktige och avse även partiets verksamhet på regional och lokal nivå samt verksamhet som bedrivs genom sidoorganisationer. Kommittén föreslår också att begränsningen till dem som har utsetts efter ett personval tas bort, så att redovisningsskyldigheten kommer att gälla för samtliga ledamöter och ersättare för ledamöter av riksdagen, landstingsfullmäktige, kommunfullmäktige eller Europaparlamentet.

Förändringar vad gäller intäktsredovisning föreslås för ideella föreningar på central nivå inom partier som har mandat i riksdagen eller Europaparlamentet eller annars får statligt partistöd och ideella föreningar på central nivå inom sådana partiets sidoorganisationer. Detta oavsett storleken på intäkterna.

Däremot föreslår kommittén en begränsad redovisningsskyldighet om partiets intäkter under ett kalenderår eller räkenskapsår är under ett halvt basbelopp (22 400 kronor för 2017).

Landsting och kommuner ska åläggas att publicera uppgifter om vilka partier och organisationer som de enligt kommunallagen har betalat ut partistöd och med hur mycket på sina webbplatser.

Kommunens yttrande

I det föreslagna yttrandet konstateras att kommitténs förslag utgår ifrån att det ska vara en öppenhet och transparens kring partiets finansiering. Detta föreslås Nacka kommun tillstyrka eftersom det ligger väl i linje med kommunens vision om Öppenhet och mångfald. Det är av stor vikt att allmänheten har en insyn i partiets finansiering och att man som väljare kan känna sig trygg med det ur demokratisk aspekt. I det föreslagna yttrandet anges

även att det är av stor vikt att den föreslagna regleringen blir enkel att tillämpa och att regelverket inte uppfattas som svårtolkat. Det ska vara enkelt att göra rätt och det måste vara utgångspunkten.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär inga ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Konsekvenser för barn

Allmänheten i stort får en ökad insyn i finansieringen av partier genom lagförslaget om att utvidga redovisningsskyldigheten till regional och lokal nivå samt till sidoorganisationer. Med en öppenhet och transparens kring hur politiska partier finansieras finns det goda förutsättningar för att barn som blivande väljare kan känna förtroende för det demokratiska systemet. Förslaget anses därför ha positiva konsekvenser för barn.

Bilagor

1. Betänkandets sammanfattning samt lagförslaget (utdrag från SOU 2016:74)
2. Förslag på yttrande

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör

Anneli Sagnérius
Enhetschef
Juridik- och kanslienheten